

การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู

สุปราณี บัวขาว ฝ่ายการเงินและบัญชี กลุ่มอำนวยการ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู

บทคัดย่อ

จากการดำเนินงานทางการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู พบปัญหาในการปฏิบัติงาน เช่น การเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลระบบจ่ายตรงค่ารักษาพยาบาล และการเบิกจ่ายตรงค่ารักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น (อปท.) ไม่เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาการรับรู้เจ้าหน้าที่การดำเนินการไม่เป็นไปตามนโยบายการรับรู้เจ้าหน้าที่การดำเนินการเงินผิดพลาด การกำหนดสิทธิการรักษาไม่ชัดเจน การเรียกเก็บและติดตามทวงถามหนี้ซ้ำ หนังสือติดตามทวงถามหนี้ไม่ถึงมือผู้รับ เอกสารการเรียกเก็บหนี้ไม่ถูกต้องชัดเจน การจ่ายเงินค่าตอบแทน หรือ P4P ผิดคน การเบิกจ่ายค่าตอบแทนล่าช้า การวิเคราะห์รายงานผิดพลาด การส่งรายงานไม่ทันตามกำหนด การบันทึกบัญชีผิดพลาด เอกสารสำคัญสูญหาย และได้รับเอกสารทางการเงินซ้ำ เป็นต้น สาเหตุอาจเกิดจากผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอหรือเปลี่ยนแปลงบ่อย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานทางการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัญชีเขตสุขภาพที่ 8 ผู้วิจัยจึงได้มีการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีโรงพยาบาลหนองบัวลำภู เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัญชีเขตสุขภาพที่ 8 ต่อไป

วัตถุประสงค์: เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีโรงพยาบาลหนองบัวลำภู

รูปแบบการศึกษา: ศึกษาข้อมูลย้อนหลังระหว่างปีงบประมาณ 2557-2559 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการเงินและบัญชีทุกประเภท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 นำมาวิเคราะห์หาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการเงินและบัญชีโรงพยาบาลหนองบัวลำภูเพื่อใช้ในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านเงินและบัญชี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัญชีเขตสุขภาพที่ 8 ระดับ A ในปี 2559

ผลการศึกษา : ฝ่ายการเงินและบัญชี โรงพยาบาลหนองบัวลำภู ได้ทบทวนขั้นตอนการส่งรายงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เสมียนในตึกผู้ป่วย ฝ่ายสวัสดิการสังคม คลังพัสดุ เวชระเบียน และศูนย์คอมพิวเตอร์และได้มีการสร้างแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการคัดกรองรายงานประเภทต่างๆ เช่น ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล รายได้ค่ารักษาพยาบาล เงินสด/เงินฝากธนาคาร รายได้อื่น ค่าใช้จ่าย การจัดเก็บเอกสาร วัสดุคงคลัง ที่ดิน อาคาร ค่าเสื่อมราคา และเจ้าหน้าที่/ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น เพื่อให้รายงานมีความถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ ในการดำเนินงานที่ผ่านมาคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 ได้มีการตรวจสอบคุณภาพบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู และสรุปรายงานการตรวจสอบคุณภาพบัญชีหน่วยบริการ ปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ.2559 พบว่า มีหน่วยบริการที่เข้ารับการตรวจประเมินฯ จำนวน 86 แห่งและฝ่ายการเงินและบัญชี โรงพยาบาลหนองบัวลำภู สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู มีผลการประเมินฯ อยู่ในระดับ A ตั้งแต่ปีพ.ศ.2557 ถึงปี พ.ศ.2559 ซึ่งในปัจจุบันโรงพยาบาลหนองบัวลำภู มีผลการประเมินฯ อยู่ในระดับที่ 8 จากหน่วยบริการทั้งหมด 86 แห่ง คะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 98.48 อยู่ในระดับ A ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 ตามหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้

สรุป: การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้วิธีการทบทวนขั้นตอนในการดำเนินงานต่างๆ และสร้างแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการคัดกรองรายงานทางการเงินและบัญชี ประเภทต่างๆ ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ส่งผลให้โรงพยาบาลหนองบัวลำภูผ่านการประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 คะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 98.48 อยู่ในระดับ A ส่วนปัญหาด้านบุคลากร เช่น บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอหรือเปลี่ยนแปลงบ่อยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนหรือสวัสดิการอื่นๆเพื่อจูงใจรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ และลดปัญหาการลาออกของบุคลากรโรงพยาบาลหนองบัวลำภูต่อไป

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ ประเมินคุณภาพ การเงิน การบัญชี

Optimize the management of financial and accounting in Nongbua Lumphu hospitals to the quality of the health accounts, 8-A.

Supranee Buakow, Finance and Accounting, Nongbua Lumphu hospital

Abstract

Rationale: The goal of financial and accounting in Nongbua lumphu hospital, Ministry of Public Health, is to provide services relating to the reception - to pay for the preparation of financial reports provide accurate, timely, and verifiable. Formly had difficulty performing tasks such as determination the right to health services guarantee was not clear, redundant billing and other documents collection was improper or unclear. The top up payment or performance payment (P4P) compensation and the reports were delayed or loss. Not only financial operating officers lack of understanding or experience in the jobs, but also the number of staff has not enough with high turnover rate.

Objective: To optimize the preparation of financial management to assess the quality of the health accounts, rank 8 A.

Study design: A descriptive retrospective study. Collected data from all type of financial reports and accounts for 3 fiscal years (2014 – 2016), looked for problems in financial and accounting management in hospital. The work process was reviewed. Many forms of screening had created to optimize management for accurate, completely reports.

Results: The finance and accounting department reviewed sending report process to the relevant authorities; including the clerks in ward, department of social welfare, warehouses, medical records and computer centers. Many types of screening forms had been created, such as medical bills receivable, revenue from hospital cash/ bank deposit income, expenses documenting inventory, property, plant depreciation, accounts payable/ accrued expenses and so on, to optimize reports accurately. Fulfill to guidelines for the preparation of accounting of the Ministry of Public Health.

The accounting auditor committee had evaluation to determine the quality of hospital accounting management. Report and monitor the quality of service accounting in 2014 – 2016. Result that Nongbua lumphu hospital ranked in the 8th order from 86 the finance and accounting department since 2014 with financial accreditation score was 98.48 classified in class 8-A.

Summary: Optimizing the Financial Management of Nongbua lumphu Hospital by reviewed procedures, created many accounting forms, mainly for easy use, purpose to operate on time and accurately. Continue training should be provided to increase the capacity of financial operating officers as well as increasing compensation or other benefits to maintain and reduce the resignation of hospital personnel.

Key words: quality, financial accreditation, accounting audit

บทนำ

จากการดำเนินงานทางด้านการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู มีเป้าหมายเพื่อให้บริการทางด้านการรับ-จ่ายเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินให้ถูกต้อง ทันเวลาและตรวจสอบได้ ขอบเขตในการให้บริการ ได้แก่การจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วย การจ่ายเงินแก่บุคลากรภายในและภายนอก การจ่ายเงินภายใต้ระเบียบข้อบังคับกฎหมายของทางราชการ มีการจัดทำบัญชีและตรวจสอบบัญชี รวมถึงมีการจัดทำรายงานทางการเงินและวิเคราะห์สถานการณ์การเงินการคลังของโรงพยาบาลเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง จากการดำเนินงานที่ผ่านมายังพบปัญหาในการปฏิบัติงาน เช่น พบการทอนเงินผิดพลาด การกำหนดสิทธิการรักษาไม่ชัดเจน การเรียกเก็บและติดตามทวงถามหนี้ซ้ำหนังสือติดตามทวงหนี้ไม่ถึงมือผู้รับ เอกสารการเรียกเก็บหนี้ไม่ถูกต้องชัดเจนการจ่ายเงินค่าตอบแทน หรือ P4P ผิดคน การเบิกจ่ายค่าตอบแทนล่าช้า การวิเคราะห์รายงานผิดพลาด การส่งรายงานไม่ทันตามกำหนด การบันทึกบัญชีผิดพลาด เอกสารสำคัญสูญหายและได้รับเอกสารทางการเงินซ้ำ เป็นต้น สาเหตุ อาจเกิดจากผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอหรือเปลี่ยนแปลงบ่อย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานทางด้านการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภูสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 ผู้วิจัยจึงได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู เพื่อให้ผ่านการประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 โดยศึกษาข้อมูลย้อนหลัง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการเงินและบัญชี ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2559 นำมาวิเคราะห์หาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการเงินและบัญชีโรงพยาบาลหนองบัวลำภูมีการทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน สร้างแบบฟอร์มการคัดกรองรายงานประเภทต่างๆเพื่อให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภูให้ผ่านการประเมินคุณภาพบัญชีเขตสุขภาพ ที่ 8 ระดับ A

คำนิยาม

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใดๆ ก็ตามโดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มาโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง

การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง การประเมินคุณภาพคือการตรวจสอบระบบงานและสิ่งที่ปฏิบัติ กับข้อกำหนดในมาตรฐานโรงพยาบาล ซึ่งจะทำได้โดยโรงพยาบาลและโดยผู้ประเมินภายนอก

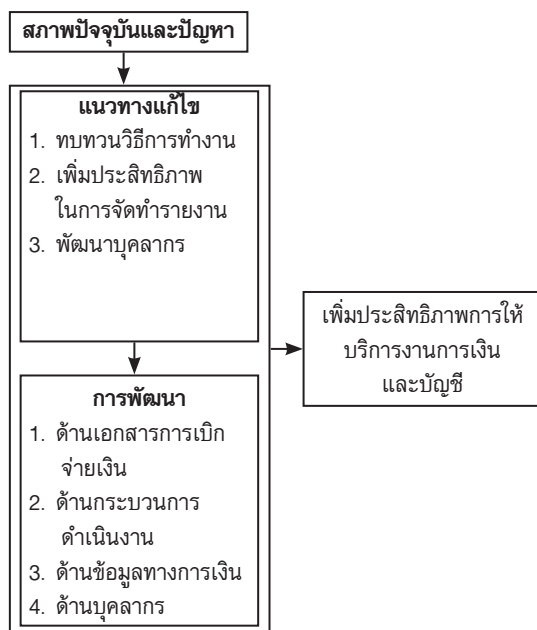
การเงิน หมายถึง กระบวนการในการเก็บรักษาเงิน การรับเงิน-จ่ายเงิน การบริหารเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการควบคุมตรวจสอบเงินและบัญชี

การบัญชี (Accounting) หมายถึง กระบวนการจัดการในส่วนของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือการให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

ประชากรและวิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง (Retrospective Study) จากรายงานการเงินและบัญชีทุกประเภท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 12 เดือน นำมาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการเงินและบัญชีโรงพยาบาลหนองบัวลำภูมีการทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน และมีการสร้างแบบฟอร์มการคัดกรองรายงานเพื่อให้มีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการ

1. ทบทวนรายงานการเงินและบัญชีทุกประเภท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 12 เดือน
2. สร้างแบบฟอร์มการคัดกรองรายงาน
3. คัดกรองรายงานประเภทต่างๆ
4. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์
5. ติดตามและประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยนำเสนอเป็นจำนวนนับ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีของเขตบริการสุขภาพที่ 8 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอุดรธานี และโรงพยาบาลหนองคาย จำนวนแห่งละ 20 คนคิดเป็นร้อยละ 18.52 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีรองลงมา คือ โรงพยาบาลสกลนคร และบึงกาฬ จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.81 และโรงพยาบาลที่มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีน้อยที่สุด ของเขตบริการสุขภาพที่ 8 คือ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.26 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีของเขตบริการสุขภาพที่ 8 (N = 108)

โรงพยาบาล	จำนวน	ร้อยละ
เลย	14	12.97
นครพนม	12	11.11
บึงกาฬ	16	14.81
สกลนคร	16	14.81
หนองคาย	20	18.52
หนองบัวลำภู	10	9.26
อุดรธานี	20	18.52
รวม	108	100.0

เมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่เฉพาะโรงพยาบาลหนองบัวลำภู พบว่าทั้งหมดเป็นเพศหญิง จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับ ปวส. จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาดำรงตำแหน่งนักวิชาการการเงินและบัญชี จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ระยะเวลา 1-5 ปี พบมาก

สุด จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.0 การฝึกอบรมด้านการเงินและบัญชี ส่วนใหญ่เคยอบรม 1-2 ครั้ง/ปี จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.0 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชี โรงพยาบาลหนองบัวลำภู (N = 10)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	0.0	0.0
หญิง	10	100.0
การศึกษา		
ปวส.	6	60.0
ปริญญาตรี	4	40.0
ตำแหน่ง		
นักวิชาการเงินและบัญชี	4	40.0
เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี	5	50.0
เจ้าหน้าที่งานธุรการ	1	10.0
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (เฉลี่ย 7.8 ปี)		
1-5 ปี	7	70.0
6-10 ปี	1	10.0
มากกว่า 10 ปี	2	20.0
การฝึกอบรมด้านการเงินและบัญชี		
ไม่เคยอบรม	1	10.0
เคยอบรม 1-2 ครั้ง/ปี	9	90.0
เคยอบรมมากกว่า 3 ครั้ง/ปี	0	00.0

ปัญหาที่พบในการดำเนินงานการเงินและบัญชีปีงบประมาณ 2557-2559 รวม 3 ปี ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเอกสารการเก็บลูกหนี้ไม่ชัดเจน จำนวน 29 ครั้ง รองลงมาเรื่องกำหนดสิทธิคำรักษาไม่ชัดเจน จำนวน 24 ครั้ง และปัญหาได้รับเอกสารการเงินช้า 22 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนครั้งของปัญหาที่พบในการดำเนินงานการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู ปีงบประมาณ 2557-2559

ปัญหาที่พบ	ครั้ง/ปี			
	2557	2558	2559	รวม
การทอนเงินผิดพลาด	3	5	1	9
การกำหนดสิทธิการรักษาไม่ชัดเจน	11	7	6	24
การเรียกเก็บและติดตามทวงถามหนี้ช้า	1	1	0	2
หนังสือติดตามทวงหนี้ไม่ถึงมือผู้รับ	1	1	0	2
เอกสารการเรียกเก็บหนี้ไม่ถูกต้องชัดเจน	12	9	8	29
การจ่ายเงินค่าตอบแทนหรือ P4P ผิดคน	0	0	1	1
การเบิกจ่ายค่าตอบแทนล่าช้า	1	2	1	4
การวิเคราะห์รายงานผิดพลาด	3	1	1	5
การส่งรายงานไม่ทันตามกำหนด	1	1	1	3
การบันทึกบัญชีผิดพลาด	6	3	0	9
เอกสารสำคัญสูญหาย	3	4	1	8
ได้รับเอกสารทางการเงินช้า	12	6	4	22
อื่นๆ	0	0	0	0
รวม	54	40	24	118

ภายหลังจากการใช้แบบฟอร์มการคัดกรองรายงานพบว่าความครบถ้วนสมบูรณ์ในการจัดทำบัญชีโรงพยาบาลหนองบัวลำภู ส่วนใหญ่วันเดือนปีที่ส่งรายงานถูกต้อง (ข้อที่ 1) การบันทึกการจ่ายเงินและขอใช้คืนเงินยืม ได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน (ข้อที่ 11) มีการเผยแพร่บทลงโทษเป็นประจำทุกเดือนอย่างน้อย 30 วัน (ข้อที่ 13) มีการนำส่งรายงาน บทลงโทษประจำเดือนให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) (ข้อที่ 14 และ ข้อที่ 15) ครบถ้วนถูกต้อง (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ รูปแบบการส่งรายงานให้ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตรงตามที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 99.50 น้อยที่สุด คือ บทลงโทษไม่มีบัญชีผิดดุลและบัญชีหักไม่มียอดค้างในระบบผิดดุลและรายงานข้อมูลบัญชีที่ต้องไม่มียอดค้างคิดเป็นร้อยละ 93.00 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของความครบถ้วนสมบูรณ์ในการจัดทำบัญชีโรงพยาบาลหนองบัวลำภูภายหลังจากการใช้แบบฟอร์มการคัดกรองรายงาน

รายการตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ในการจัดทำบัญชี	ร้อยละ
1. วันเดือนปีที่ส่งรายงานถูกต้อง	100.00
2. ยอดคงเหลือในช่องยอดยกไปของบัญชีแยกประเภทในงบทดลองถูกต้องตรงกับเอกสารหรือหลักฐาน	98.00
3. ยอดคงเหลือของบัญชีเงินสดในมือ ณ วันสิ้นเดือนของทุกเดือนตรงกับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน	99.00
4. มีการจัดทำงบกระทบยอดบัญชีเงินฝากธนาคารครบทุกบัญชีและทุกเดือน	95.00
5. ยอดคงเหลือของบัญชี ใบสำคัญการค้ำจ่ายบัญชีเจ้าหน้าที่การค้า – หน่วยงานภาครัฐและบัญชีเจ้าหน้าที่การค้า – บุคคลภายนอกตรงกับใบแจ้งหนี้ใบสำคัญหรือเอกสารแสดงการผูกพันที่ต้องชำระคืนแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีสิทธิที่ยังไม่ได้จ่ายเงิน	99.00
6. ยอดคงเหลือของบัญชีวัสดุคงคลัง/บัญชีครุภัณฑ์ตรงกับรายงานการตรวจสอบพัสดุตามระเบียบฯ	97.00
7. งบทดลองไม่มีบัญชีผิดคู่และบัญชีหักไม่มียอดค้างในระบบผิดคู่และรายงานข้อมูลบัญชีที่ต้องไม่มียอดค้าง	93.00
8. บันทึกรายการข้อมูลการจัดเก็บหรือนำฝากเงินเป็นรายได้แผ่นดินหรือเงินฝากคลังได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	99.00
9. การบันทึกข้อมูลเบิกจ่าย นำฝาก โอน และปรับปรุงบัญชีเงินฝากคลังตรงกับรายงานการเคลื่อนไหวเงินฝากกระทรวงการคลัง ได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	98.00
10. การบันทึกการจ่ายเงินและขอใช้คืนเงินยืมได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	100.00
11. การบันทึกการเบิกและจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	99.00
12. มีการเผยแพร่งบทดลองเป็นประจำทุกเดือนอย่างน้อย 30 วันนับจากวันที่ส่งให้สำนักงานการตรวจการแผ่นดินส่วนภูมิภาค	100.00
13. มีการจัดทำรายละเอียดรายการบัญชีที่สำคัญประกอบงบทดลอง	99.00
14. นำส่งรายงานงบทดลองประจำเดือนให้ สตง.	100.00
15. มีการนำส่งรายงานการเงินระดับกรมประจำปี	100.00
16. รูปแบบการส่งรายงานให้ สตง.ตรงตามที่กำหนด	99.50
17. ข้อมูลในรายงานที่ส่งให้ สตง.ตรงกับข้อมูลรายงานในระบบ GFMIS	99.00

การตรวจสอบคุณภาพบัญชีหน่วยบริการเขตสุขภาพที่ 8 ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ 2559 พบว่าโรงพยาบาลหนองบัวลำภู มีคะแนนเฉลี่ย 98.48 คะแนน จัดเป็นเกรด A คิดเป็นลำดับที่ 8 ของหน่วยบริการที่เข้ารับการตรวจ 86 แห่ง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยของผลการตรวจสอบคุณภาพบัญชีหน่วยบริการเขตสุขภาพที่ 8 ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ 2559 (หน่วยบริการที่เข้ารับการตรวจ 86 แห่ง)

ลำดับที่ได้	ชื่อโรงพยาบาล	จังหวัด	คะแนนเฉลี่ย	เกรด
1	รพ.อากาศอำนวย	สกลนคร	99.35	A
2	รพ.โพนพิสัย	หนองคาย	99.30	A
3	รพ.เต่างอย	สกลนคร	99.28	A
4	รพ.นาด้วง	เลย	98.92	A
5	รพ.พรเจริญ	บึงกาฬ	98.88	A
6	รพ.เลย	เลย	98.81	A
7	รพ.บ้านผือ	อุดรธานี	98.67	A
8	รพ.หนองบัวลำภู	หนองบัวลำภู	98.48	A

อภิปรายผล

ฝ่ายการเงินและบัญชี โรงพยาบาลหนองบัวลำภู ได้ทบทวนขั้นตอนการส่งรายงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เสมียนในตึกผู้ป่วย ฝ่ายสวัสดิการสังคม คลังพัสดุ เวชระเบียน และศูนย์คอมพิวเตอร์ และได้มีการสร้างแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการคัดกรองรายงานประเภทต่างๆ เช่น ลูกหนี้คำรักษาพยาบาล รายได้คำรักษาพยาบาล เงินสด/เงินฝากธนาคาร รายได้อื่น ค่าใช้จ่าย การจัดเก็บเอกสาร วัสดุคงคลัง ที่ดิน อาคาร ค่าเสื่อมราคา และเจ้าหน้าที่/ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรี วิจิตรธนบดี¹ และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน “แนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน²” ที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี เพื่อให้รายงานมีความถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์ ตาม

หลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ซึ่งฝ่ายการเงินและบัญชี โรงพยาบาลหนองบัวลำภู ได้มีการพัฒนาด้านเอกสารเบิกจ่ายเงิน เพื่อให้เบิกจ่ายเงินได้รวดเร็วมากขึ้นตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ระยะเวลาในการเบิกจ่ายเงินชัดเจน ทำให้สามารถวางแผนการปฏิบัติงานด้านการเงินง่ายขึ้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีการจัดระบบ ขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน สะดวก รวดเร็ว ด้านข้อมูลทางการเงิน มีการจัดทำฐานข้อมูลตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน สอดคล้องกับสุนันทา เลานันท์ ที่กล่าวว่าพัฒนาองค์การที่มุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผนเกี่ยวกับโครงสร้างบุคลากร เป้าหมาย กระบวนการทำงานและการมีส่วนร่วมภายในองค์การโดยเริ่มจากผู้นำระดับสูงขององค์การให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาความสามารถขององค์การให้มีประสิทธิภาพ ด้านบุคลากรบุคลากรมีการเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน และมีความเชี่ยวชาญในงานด้านการเงินและบัญชี สอดคล้องกับแนวคิดของ วอลตัน⁴ ที่กล่าวว่า งานที่ทำนั้นต้องเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง และรวมถึงการมีโอกาสดำเนินงานที่ผ่านมา คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 ได้มีการตรวจสอบคุณภาพบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู สอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน⁵ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข “เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของส่วนราชการ” โดยได้มีการตรวจสอบคุณภาพบัญชี และสรุปรายงานการตรวจสอบคุณภาพบัญชี

หน่วยบริการ ปี พ.ศ.2557 ถึงปี พ.ศ.2559 พบว่า มีหน่วยบริการที่เข้ารับการตรวจประเมินฯ จำนวน 86 แห่ง และฝ่ายการเงินและบัญชี โรงพยาบาลหนองบัวลำภู สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู มีผลการประเมินฯ อยู่ในระดับ A ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2559 ซึ่งในปัจจุบัน โรงพยาบาลหนองบัวลำภู มีผลการประเมินฯ อยู่ในลำดับที่ 8

จากหน่วยบริการทั้งหมด 86 แห่ง คะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 98.48 อยู่ในระดับ A ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 ตามหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้และควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีและนอกเหนือจากการให้ความรู้ควมรู้การพัฒนาพฤติกรรมบริการ เพื่อให้การต้อนรับและการบริการที่เป็นเลิศ ส่งผลให้ผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมิต สัจฉกร⁷

สรุปผลการศึกษา

การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภูสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้วิธีการทบทวนขั้นตอนในการดำเนินงานต่างๆ และสร้างแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการคัดกรองรายงานทางการเงินและบัญชีประเภทต่างๆ ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ส่งผลให้โรงพยาบาลหนองบัวลำภู ผ่านการประเมินคุณภาพบัญชี เขตสุขภาพที่ 8 คะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 98.48 อยู่ในระดับ A ส่วนปัญหาด้านบุคลากร เช่น บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอหรือเปลี่ยนแปลงบ่อยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนหรือสวัสดิการอื่นๆ เพื่อธำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ และลดปัญหาการลาออกของบุคลากรโรงพยาบาลหนองบัวลำภูต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทางด้านการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู
2. พัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคลากรในองค์การให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
3. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาในเรื่องของการ

เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู ซึ่งการศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สังกัดฝ่ายการเงินและบัญชี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการเงินและบัญชีของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและขอบคุณนางมารีสา มหาวงค์ ที่เป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. จุรี วิจิตรธนบดี. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์] . เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2543.
2. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน .แนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน. [อินเทอร์เน็ต] 2557. เข้าถึงได้จาก: <http://kmcenter.rid.go.th/kcaudit/kcaudit/index.php/2/13-2011-07-07-08-04-19>.
3. สุนันทา เลานันท์. การพัฒนาองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ:ดี.ดี.บุ๊คส์; 2544.
4. Walton, Richard E. Improving the Quality of working life. Harvard Business Review 1974; 4(7): 12-14.
5. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน. ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน; 2544.
6. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของส่วนราชการ. [อินเทอร์เน็ต] 2559. เข้าถึงได้จาก: <http://hr.moph.go.th>.
7. สมิต สัจฉกร. การต้อนรับและการบริการที่เป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สารธาร;2546.